

Driften af græsningsordningen

Denne opgave vil efter forslaget blive henlagt til Jordbrugsdirektoratet, der i medfør af gældende lovgivning allerede varetager tilsvarende opgaver.

Græsningsordningen vil foreløbig næsten udelukkende omfatte de statsejede græsarealer, som Jordbrugsdirektoratet allerede administrerer. Det primære hensyn i denne forbindelse vil være, at der eksisterer en ordening, der som et sikkerhedsnet kan benyttes, hvis enkelte lodsejere ikke kan eller vil sørge for driften af deres arealer. De forskellige private udlejningsordninger, som er blevet skabt igennem årene, og som bruges af de mange fjerntboende frijordsejere, vil loven ikke gribe ind overfor.

Administrationen af græsningsordningen skønnes at indebære behov for ½ akademisk uddannet medarbejder samt ½ kontorfunktionær.

Behandling af erstatningssager

Efter forslaget skal der som ved ekspropriation af arealer til offentlige veje søges forligsmæssige aftaler med lodsejerne om erstatningsspørgsmålene. Hvor aftale ikke kan opnås, afgøres sagen af vejtaxationskommissionen. Lovforslaget berører op mod 400 lodsejere. Det vil være Skov- og Naturstyrelsen, der sammen med Jordbrugsdirektoratet skal forhandle med ejerne og eventuelt forelægge sagen for kommissionen. Muligheden for, at Sønderjyllands Amtsråd forestår forhandlingerne om erstatningerne i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen, overvejes. Hvis dette bliver resultatet, må størstedelen af de nedenfor nævnte ressourcer flyttes til amtsrådet. Arbejdsopgaverne skønnes at betyde behov for personale svarende til en akademisk medarbejder samt ½-1 kontorfunktionær i fem år. Det anslås, at udgifterne til taksation vil udgøre ialt 200.000 kr.

Overvågning

Den hidtidige naturovervågning, der i Tøndermarsken har været udført af Skov- og Naturstyrelsen, omfatter lønudgifter m.v. i en størrelsesorden, der svarer til ½-1 akademisk medarbejder.

Efter gennemførelsen af lovforslaget må denne indsats udvides, idet det forudsættes, at der løbende skal ske en registrering og bearbejdning af en lang række data vedrørende fysiske, kemiske, biologiske og driftsmæssige forhold, som har betydning for at kunne følge udviklingen. Endvidere må der ske den fornødne bearbejdning, koordinering og rapportering af de indsamlede data. Blandt andet til disse opgaver må der endvidere sikres

samordning og drift af en fælles database for alle relevante oplysninger. Det samlede statslige personalebehov til disse opgaver skønnes at svare til 1½ akademisk medarbejder samt 1 kontorfunktionær.

Videreudvikling og ajourføring af EDB-systemet, således at det kan bruges ved overvågningen og ved den løbende administration bl.a. af græsningsordningen, vil koste ca. 500.000 kr. i 1988.

Information

Udgifterne til udarbejdelse og trykning af det nødvendige informationsmateriale anslås at beløbe sig til ca. 500.000 kr. om året i de første tre år. Materialet vil omfatte almindeligt informationsmateriale, undervisningsmateriale til skolebrug, pjecer og plakater.

Efter de tre første år vil der hovedsageligt være behov for genoptrykning og vedligeholdelse af materialet. Udgifterne hertil anslås til 200.000 kr. om året.

Drift og vedligeholdelse af vandforsyningssystemet

Ønsket om at opretholde og restaurere det bestående vandforsyningssystem med indpumpning af vand til åbne skelgrøfter er overvejende begrundet i fredningsmæssige hensyn.

Såfremt der ikke gennemføres en fredning, der omfatter en sikring af bevandingssystemet og dets fortsatte drift, ville det antageligt, som det har været tilfældet i de indre koge, efterhånden være blevet nedlagt. Indførelse af en pligt til at foretage vandforsyning af vedvarende græsarealer ved indpumpning fra Vidåen og indledning og i fornødent omfang videreledning af vand til skelgrøfter m.v. vil indebære, at de hidtidige udgifter til drift og vedligeholdelse fortsat afholdes. Drift og vedligeholdelse af de foreslåede yderligere anlæg og en højnelse af vedligeholdelsesstandarden, vil endvidere indebære en stigning i udgifterne.

Disse udgifter vil næppe give anledning til øgede driftsindtægter for de berørte lodsejere.

Det foreslås derfor, at staten endeligt afholder de fremtidige udgifter, digelaget påføres ved driften og vedligeholdelsen af vandforsyningsanlæggene, herunder skelgrøfterne i Ny Frederikskog, Gammel Frederikskog og Rudbøl Kog som følge af denne lov.

Hedeselskabet har i en rapport fra august 1986 anslået, at de fremtidige udgifter, digelaget påføres til drift og vedligeholdelse af vandforsyningssystemet i de omhandlede ydre koge under de angivne forudsætninger, vil udgøre ca. 750.000 kr. årligt.